

En effektivare ordningsbotshantering

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2005/06:187 En effektivare ordningsbotshantering.

I propositionen föreslås ändringar i rättegångsbalkens regler om handläggning av föreläggande av ordningsbot. Kravet på att ett föreläggande av ordningsbot skall undertecknas av den utfärdande polismannen tas bort, vilket möjliggör att föreläggandet kan utfärdas i form av ett elektroniskt dokument. Syftet med ändringarna är att åstadkomma en mer effektiv handläggning vid utfärdande av ordningsbotsföreläggande, särskilt vid överträdelser som registreras genom automatisk trafiksäkerhetskontroll.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2006.

Utskottet föreslår att riksdagen bifaller propositionen.

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Lagförslagen

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i rättegångsbalken. Därmed bifaller riksdagen proposition 2005/06:187.

Stockholm den 4 maj 2006

På justitieutskottets vägnar

Johan Pehrson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Johan Pehrson (fp), Britta Lejon (s), Rolf Olsson (v), Margareta Persson (s), Beatrice Ask (m), Helena Frisk (s), Peter Althin (kd), Elisebeht Markström (s), Jeppe Johnsson (m), Göran Norlander (s), Johan Linander (c), Joe Frans (s), Cecilia Magnusson (m), Kerstin Andersson (s), Leif Björnlod (mp), Christer Erlandsson (s) och Karin Granbom (fp).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Rikspolisstyrelsen har under hand uppmärksammat Justitiedepartementet på behovet av ändringar i rättegångsbalken för att åstadkomma en mer effektiv handläggning av utfärdande av ordningsbotsförelägganden vid överträdelse registrerade vid automatisk trafiksäkerhetskontroll.

Med anledning härav har det inom Justitiedepartementet utarbetats ett utkast till lagrådsremiss som den 31 januari 2006 behandlades vid ett remiss-sammanträde, till vilket ett antal myndigheter och organisationer bjöds in. Minnesanteckningar från remissmötet och de skriftliga synpunkter som getts in finns tillgängliga i Justitiedepartementet (Ju2006/329/DOM).

Lagrådet har i yttrande lämnat lagförslagen utan erinran.

Regeringens lagförslag återfinns i *bilaga 2*.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås ändringar i reglerna om handläggning av föreläggande av ordningsbot. Kravet i rättegångsbalken på att ett föreläggande av ordningsbot skall undertecknas tas bort, vilket möjliggör att föreläggandet kan utfärdas i form av ett elektroniskt dokument. Det skall dock även i fortsättningen framgå vem som har utfärdat föreläggandet. Syftet med ändringarna är att åstadkomma en mer effektiv handläggning vid utfärdande av ordningsbotsföreläggande, särskilt vid överträdelse som registreras genom automatisk trafiksäkerhetskontroll.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2006.

Utskottets överväganden

Regeringen redogör i propositionen för en planerad väsentlig utökning av verksamheten med automatisk trafiksäkerhetskontroll. Rikspolisstyrelsen och Vägverket har enats om att antalet mätplatser på vägsträckor som bedöms farliga och där det råder dålig hastighetsanpassning och där inga andra trafiksäkerhetsåtgärder planeras skall öka. Sådan verksamhet utgör ett väsentligt bidrag i arbetet med att nå det nationella trafiksäkerhetsmålet.

Regeringen redovisar i propositionen att det inom polisväsendet planeras för ett IT-system där elektronisk signatur kan ersätta ett undertecknande. Det systemet erbjuder enligt regeringen samma rättssäkerhet som den nuvarande ordningen med av utfärdaren undertecknade förelägganden om ordningsbot.

Utskottet kan, i likhet med regeringen, konstatera att en utökad användning av automatisk trafiksäkerhetskontroll förutsätter att hanteringen av ordningsbotsförelägganden kan effektiviseras. Det finns därför ett behov av att säkerställa att de tillämpliga reglerna inte onödigt hindrar en sådan effektivisering. Ett bibehållet krav på att den utfärdande polismannen undertecknar ordningsboten medför vid användande av elektroniska rutiner i ordningsbotshanteringen en omständlig administrativ ordning. Det skulle innebära att ett ordningsbotsföreläggande efter registrering alltid måste skrivas ut på papper, kontrolleras och skrivs under av den som utfärdat föreläggandet, varefter undertecknandet måste registreras i systemet och arkiveras. Kravet på att ett utfärdat föreläggande av ordningsbot skall undertecknas utgör således ett hinder mot att fullt ut utnyttja tillgänglig teknik för att administrera och utfärda förelägganden.

Utskottet kan konstatera att ett motsvarande krav på att utfärdande åklagare undertecknar strafförelägganden togs bort genom lagändringar som trädde i kraft den 1 juli 2000 (prop. 1999/2000:67, bet. JuU18, rskr. 201).

Utskottet anser att det är nödvändigt att införa administrativa rutiner som inte hindrar ett effektivt utnyttjande av tillgänglig IT-teknik. Samtidigt måste det självklart säkerställas att uppgift om beslutsfattare framgår och bevaras. Enligt utskottets mening är lagförslaget utformat på ett sådant sätt att dessa krav tillgodoses.

Utskottet tillstyrker propositionen.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2005/06:187 En effektivare ordningsbotshantering:

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i rättegångsbalken.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om ändring i rättegångsbalken

Härigenom föreskrivs att 48 kap. 16 och 17 §§ rättegångsbalken skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

48 kap.

16 §¹

Föreläggande av ordningsbot avfattas skriftligen och undertecknas av polismannen.

Föreläggande bör utfärdas i den misstänktes närvaro, varvid den misstänkte skall erhålla tillfälle att omedelbart godkänna föreläggandet.

Om föreläggande utfärdas i den misstänktes frånvaro eller om misstänkt, som är närvarande när föreläggande utfärdas, behöver rådrum, får polismannen tillstålla honom föreläggandet för senare ställningstagande till frågan om godkännande.

Ett föreläggande av ordningsbot bör utfärdas i den misstänktes närvaro, varvid polismannen skall ge den misstänkte tillfälle att omedelbart godkänna föreläggandet.

Om föreläggandet utfärdas i den misstänktes frånvaro eller om en misstänkt, som är närvarande när föreläggandet utfärdas, behöver rådrum, får polismannen ge honom eller henne tillfälle att ta ställning till frågan om godkännande senare.

17 §²

Bestämmelserna i 6 § 2, 3 och 5 samt i 7, 9, 11 och 12 a §§ gäller även i fråga om föreläggande av ordningsbot. Vad som sägs om åklagare i 12 a § skall därvid i stället avse polisman.

Ett föreläggande av ordningsbot skall innehålla uppgift om den polisman som har utfärdat föreläggandet samt sådana uppgifter som avses i 6 § 2, 3 och 5. Bestämmelserna i 7–9, 11 och 12 a §§ gäller även i fråga om föreläggande av ordningsbot. Vad som sägs om åklagare i 12 a § skall därvid i stället avse polisman.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2006.

¹ Senaste lydelse 1968:193. Ändringen innebär bl.a. att första stycket upphävs.

² Senaste lydelse 2000:299.